

Az International Federation of Accountants (IFAC) által 2021. januárjában angol nyelven kiadott, jelen „*Pénzmosás elleni irányelvek: Alapvetések: 4. rész - Eszközátruházás*” szakmai anyagot a Magyar Könyvvizsgálói Kamara fordította magyarra 2021. áprilisában és annak reprodukálása az IFAC engedélyével történt. Minden IFAC kiadvány jóváhagyott szövege az IFAC által angol nyelven kiadott szöveg. Az IFAC nem vállal felelősséget a fordítás pontosságáért és teljességéért, valamint az olyan lépésekért, amelyekre annak eredményeképpen kerülhet sor.

„*Pénzmosás elleni irányelvek: Alapvetések: 4. rész - Eszközátruházás*” szakmai anyag angol nyelvű szövege © 2021 International Federation of Accountants (IFAC). Minden jog fenntartva.

„*Pénzmosás elleni irányelvek: Alapvetések: 4. rész - Eszközátruházás*” szakmai anyag magyar nyelvű szövege © 2021 International Federation of Accountants (IFAC). Minden jog fenntartva.

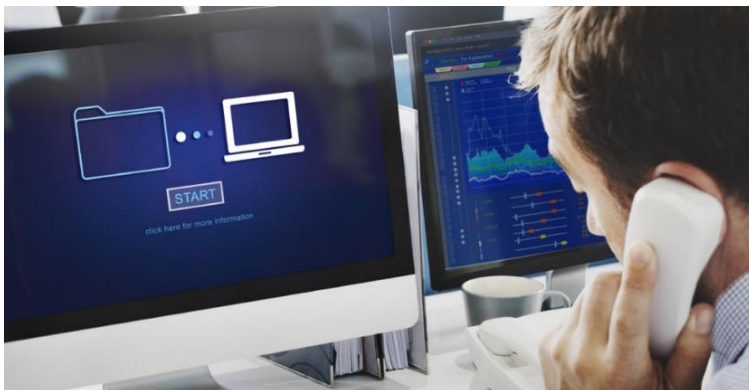
Eredeti cím: *Anti_Money Laundering, The Basics: Instalment 4 – Asset Transfers (January 2021)*

A jelen dokumentum sokszorosítására, tárolására, átadására vagy más hasonló felhasználására vonatkozó engedély a következő címen kérhető:

Permissions@ifac.org

PÉNZMOSÁS ELLENI IRÁNYELVEK: ALAPVETÉSEK

4. rész: Eszközátruházás

A bűnözők egyik fő módszere a bűncselekményekből származó bevételek rétegezésére vagy a törvényes gazdaságba történő integrálására az eszközátruházás, különös tekintettel az ingatlanok és egyéb nagy értékű eszközök átruházására. Az ügyféllel fennálló kapcsolat adott esetben csak az adott eszközátruházásra korlátozódik és rövid távú. Épp ezért különösen fontos, hogy a könyvvizsgálók¹ hatékonyan alkalmazzák a kockázatalapú megközelítést, nehogy akaratlanul illegális tevékenységben vegyenek részt.

Hogyan használják fel a bűnözők az eszközátruházást?

A bűnözők gyakran mozgatnak értékeket emberek és joghatóságok között magas értékű eszközök vásárlása, eladása vagy áthelyezése révén. A bűnözők néha kapcsolódó ügyletek révén akarják rétegezni illegális jövedelmeiket, amikor is gyors egymásutánban egy eszközt megvásárolnak, egy másikat pedig eladnak (pl. eladnak egy lakást és hajót vásárolnak). Ez alkalmas lehet a pénzeszközök forrásának az elfedésére és arra, hogy elrejtse az igazságot az emberek elől, akik csak az egyik tranzakciót láthatják. Függetlenül attól, hogyan épül(nek) fel az ügylet(ek) (sorozata), vagy mely eszközök érintettek, a végső cél a mögöttes bűncselekményhez vezető szál elleplezése.

A kamarai tag könyvvizsgálók akaratukon kívül is segíthetnek egy bűnözőnek a bűncselekményből származó jövedelem mozgatásában az eszközátruházás strukturálásával vagy az ügyletekre vonatkozó adótanácsok nyújtásával.

Milyen a kockázatalapú megközelítés?

Amikor egy ügyfél számára eszközértékesítés vagy -vásárlás során nyújt tanácsot, a kamarai tag könyvvizsgálónak a következőket kell mérlegelnie:

- Tudja, ki az eszköz tényleges tulajdonosa? Különbözik ez a személy attól a személytől, akinek a nevében az eszköz van?
- Tudja, ki lesz az eszköz tényleges tulajdonosa az ügylet után? Különbözik ez a személy attól a személytől, akinek a nevében az eszköz lesz?
- Mi a vevő vagyonának és a vásárlásra használt pénznek a forrása? Van ebben ráció annak alapján, amit Ön a vevőről tud?
- Ésszerű az eszközátruházás magyarázata? Ha az ügylet kereskedelmi jellegű, kereskedelmi szempontból van benne ráció? Ha az ügylet jótékonyági jellegű, van értelme a jótékonyág célja szempontjából?
- Kapcsolódó, más szakemberek által kezelt ügyletsorozat részét képező ügyletről van szó?
- Pénzmosás szempontjából magas kockázatú joghatóságba vagy joghatóságból történő eszközátruházást magában foglaló ügyletről van szó? – A FATF közzéteszi az adott országok [listáját](#).

A végrehajtandó átvilágítás hatóköre szélesebb lesz, ha a fenti kérdésekre adott válaszokból az következik, hogy fokozott a pénzmosás kockázata. A könyvvizsgálóknak – mint mindig – ésszerű lépéseket kell tenniük a kockázatértékelések dokumentálása érdekében.

¹ A magyar fordítás kiadójának megjegyzése: *Kamarai tag könyvvizsgáló*^[2]—Olyan személy, aki tagja a Könyvvizsgálók Nemzetközi Szövetsége (IFAC) valamely tagszervezetének.” (Hiv.: Glosszárium, illetve IESBA „Nemzetközi etikai kódex kamarai tag könyvvizsgálóknak (a nemzetközi függetlenségi standardokkal egybefoglalva)” című kézikönyve)

Eszköztruházással kapcsolatos esettanulmány*

Shohrat Alperen, egy közép-ázsiai ország vezető kormánytisztviselője 2 milliárd dollár értékű állami finanszírozású infrastruktúraszereződést ítélt oda egy nagyobb vállalkozásnak a joghatósága területén. Egy látszólag független esemény keretében a külföldi vállalkozás egyik egyesült királysági leányvállalata megbíz egy helybéli ügyvédet és egy könyvvizsgálót azzal, hogy nyújtsanak tanácsot egy 5 millió dolláros, London belvárosában található lakás megvásárlásával kapcsolatban. Azt mondják a szakmai tanácsadóknak, hogy a lakásra az egyik új vezetőnek lesz szüksége arra az időre, amikor Londonban fog dolgozni. A neve Anna Ericsson.

Az egyesült királysági leányvállalat ügyfélátvilágításának részeként a könyvvizsgáló megállapítja, hogy az anyavállalat székhelye a közép-ázsiai országban van. A hírekben sokszor szerepelt, hogy a cég nagy összegű állami szerződést nyert el, és sokan „haveri mutyizásnak” tartják az ügyet.

A könyvvizsgálók elvégzik a saját háttérkutatásukat Anna Ericssonnal kapcsolatban és megállapítják, hogy a dolgok nem stimmelnek. Bár érzékelik a multikulturális közeget, a könyvvizsgálók újra és újra olyan apró jelekre bukkanak, amelyek azt sugallják, hogy Anna a közép-ázsiai országból származik (és nem Skandináviából, mint ahogy arra a nevéből lehetne következtetni). Nyílt forrású kutatásuk során észreveszik, hogy egy ugyanilyen nevű személy egy képen szerepel egy társasági eseményen Shohrat Alperennel. Nincs jele annak, hogy Anna rendelkezne bármilyen háttérrel az infrastruktúrális vállalkozások terén, csupán a gazdagok stílistjaként szerepel.

Ennyi gyanús adat, valamint a potenciális ügyfélről származó tisztázó információk hiánya láttán a könyvvizsgáló udvariasan visszautasítja a megbízást és gyanús tevékenységekről szóló jelentést nyújt be a pénzügyi hírszerzési egység² felé. Kiderült, hogy Anna a tisztviselő unokahúga, az ingatlan pedig megvesztegetés a szerződés odaítéléséért cserében.

*Megjegyzés: A titoktartás érdekében a neveket és a joghatóságokat megváltoztattuk.

TOVÁBBI SEGÉDANYAGOK

Általános pénzmossá elleni iránymutatásért lásd a Pénzügyi Akciócsoport (FATF)* „Iránymutatás a kockázatalapú megközelítéshez a könyvvizsgálói szakma részére” c. kiadványá**t. Etikai vonatkozású kérdésekben lásd az IESBA Etikai Kódexet. Részletes helyi információért, beleértve a vonatkozó szabályozói előírásokat is, forduljon könyvvizsgálói szakmai szervezetéhez.

*Financial Action Task Force

**<https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/RBA-Accounting-Profession.pdf>

² A magyar fordítás kiadójának megjegyzése: A gyanús tevékenységről szóló jelentéstételre vonatkozó eljárások Magyarországon a 2017. évi LIII. törvény (Pmt.) 30-36.§-ában előírt bejelentési kötelezettség és annak a törvényben előírt módon való teljesítése.

³ SAR = Suspicious Activity Report

Főbb figyelmeztető jelek

- Az ügyfél indokolatlanul bonyolulttá akarja tenni az ügylet szerkezetét.
- Az eszköz tényleges tulajdonosai meg akarják őrizni anonimitásukat, különös tekintettel a névleges megállapodások alkalmazására.
- A vevő vagy eladó maga is politikai közszereplő, vagy ilyen közszereplővel áll kapcsolatban.
- Virtuális eszközöket (pl. bitcoin vagy egyéb hasonló termékeket) vagy egyéb szokatlan fizetési módokat (pl. nemesfémeket vagy drágaköveket) magukban foglaló ügyletek.
- Olyan ügyletek, ahol nyilvánvaló a könyvvizsgáló számára, hogy az ellenérték (pénzügyileg vagy más szempontból) nem megfelelő.
- Titkosított területek.
- Az adatok egyszerűen nem stimmelnek.

Mikor kell visszalépni?

- Ha nincs meggyőződve arról, hogy az ügyfél őszinte Önnel az eszköz jelenlegi és tervezett tényleges tulajdonosát illetően.
- Amennyiben a vagyon és a pénzeszközök forrására irányuló érdeklődésére kapott válaszok azt sugallják, hogy az eszköz megvásárlására használt pénz bűncselekményből származik vagy másképpen nincs rá magyarázat.
- Ha az eladót, a vevőt vagy azt az országot, ahol az eszköz található, az Ön joghatóságában a kormány pénzügyi szankciókkal sújtja.
- Ha az ügyletben egyszerűen nincs ráció.

Gyanús tevékenységekről szóló jelentés (SAR)³ benyújtása

Amennyiben gyanítja, hogy bűncselekmény vagy abból származó jövedelem is felmerül az eszköztruházásnál, gyanúját jelentheti a helyi pénzügyi hírszerző egységnek. Néhány országban a könyvvizsgálókat jogszabály kötelezi erre.

Figyelmeztetés?

Ha pénzmossási tevékenység gyanújáról nyújt be jelentést, óvatosan kell eljárnia, hogy nehogy elárulja magát a jelentett személy előtt azzal, hogy beszámol neki a jelentésről. A FATF standardok megkövetelik a kormányoktól, hogy az ilyen figyelmeztetést törvény által tiltsák be. Ennek eredményeképpen a gyanús tevékenységekről szóló jelentés alanyának a figyelmeztetése sok országban bűncselekménynek számít, mivel ez hátráltathatja a bűnügyi nyomozást. Bár ezt a rendelkezést nem iktatták törvénybe minden joghatóság területén, a kamarai tag könyvvizsgálók számára a legjobb gyakorlat továbbra is az, ha nem jelentik be a gyanús tevékenységekről szóló jelentés benyújtását.

Fontos ésszen tartani annak kockázatát, hogy esetleg akaratlanul is figyelmeztethetik az ügyfelet az átvilágítás végrehajtásakor. Ha kétség merül fel, lépjen kapcsolatba könyvvizsgálói szakmai szervezetével vagy a helyi pénzügyi hírszerzési egységgel.